

TEPAV, temmuz ayında uluslararası ilişkilerden yerel yönetim bütçelerine kadar geniş bir konu yelpazesinde çalışmalar yaptı.

16 Temmuz'da CSIS ve TEPAV iş birliğiyle düzenlenen webinar, NATO Zirvesi ve Türkiye-ABD ilişkilerini kapsamlı bir şekilde inceledi. Diplomasi ve güvenlik alanında önde gelen isimlerin katıldığı etkinlikte, NATO'nun güncel meseleleri ve Türkiye-ABD ilişkilerinin geleceği detaylı bir şekilde tartışıldı.

G20 ülkelerinin düşünce kuruluşları ve akademik kurumlarının katıldığı T20 (Think 20) ara dönem toplantısına TEPAV, Uluslararası Danışma Konseyi üyesi olarak katıldı. Görev Gücü'nde de yer alan TEPAV, toplantıda hazırlanan Bildirge'ye katkı sağladı ve önemli politikalar hakkında bilgiler sundu.

İşgücü piyasasında EYT düzenlemesinin etkilerini ele alan Değerlendirme Notu'nda, SGK ve TÜİK'in istihdam verilerindeki farkları ve EYT'nin olası etkileri ele alındı.

Prof. Dr. Aykut Kirbitçioğlu'nun kaleme aldığı tartışma tebliğinde ise Türkiye'de asgari ücret uygulaması ve "çoklu asgari aylık sistemi"ne geçiş gereksinimleri incelendi.

Türkiye'nin iklim mücadelesinde siyasi partilerin rolünü inceleyen Politika Notu'nda, çevre ve iklim değişikliği politikalarındaki dünya örnekleriyle kıyaslamalar yapılarak geleceğe yönelik öneriler sunuldu.

Bu ayın diğer değerlendirme notlarında, yerel yönetimlerin bütçe sorunları, endekslerin şeffaflığı, kentlerin soğutulması, yeni sanayi politikaları ve Türkiye-NATO ilişkileri konuları mercek altına alındı.

Tüm bu çalışmaları ve daha fazlasını Temmuz 2024 Bülteni'nde bulabilirsiniz.

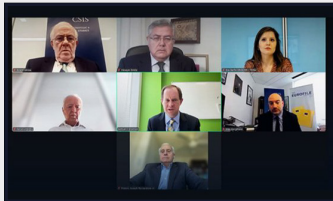
Türkiye'de asgari ücret uygulaması, emekli ve akademisyen maaşları ve ülke genelinde "çoklu asgari aylık sistemi"ne geçiş gereksinimi

"Asgari ücret", bir işçinin bir ay boyunca tam zamanlı çalışması karşılığında alabileceği ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamasına yetecek "en düşük" (minimum) düzeydeki ücret tutarındır. Çoğu ülkede genç ve dolayısıyla deneyimsiz/vasıfsız işçilerin işgücü piyasasına girişlerinin desteklenmesi (yani özünde istihdam ve gelir dağılımında adalet) kaygılarıyla oluşturulan asgari ücret sistemi, asgari ücretle çalışanların gelirlerinde enflasyon nedeniyle yaşanan muhtemel aşınmalar ve/veya genel üretkenlik artışları gibi sebeplerle bu ücretlerin yılda bir veya birkaç kez güncellenmesini gerektirir.

Yazının devamı ikinci sayfada

TEPAV T20 Brezilya ara dönem toplantısında yer aldı

NATO Zirvesi ve Türkiye-ABD ilişkileri mercek altına alındı

Türkiye'de iklim mücadelesi: Siyasi partilerin rolü

Türkiye’de asgari ücret uygulaması, emekli ve akademisyen maaşları ve ülke genelinde “çoklu asgari aylık sistemi”ne geçiş gereksinimi

Tartışma Tebliğleri Serisi / Prof. Dr. Aykut Kirbitçioğlu

“Asgari ücret”, bir işçinin bir ay boyunca tam zamanlı çalışması karşılığında alabileceği ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamasına yetecek “en düşük” (minimum) düzeydeki ücret tutarındır. Çoğu ülkede genç ve dolayısıyla deneyimsiz/vasıfsız işçilerin işgücü piyasasına girişlerinin desteklenmesi (yani özünde istihdam ve gelir dağılımında adalet) kaygılarıyla oluşturulan asgari ücret sistemi, asgari ücretle çalışanların gelirlerinde enflasyon nedeniyle yaşanan muhtemel aşınmalar ve/veya genel üretkenlik artışları gibi sebeplerle bu ücretlerin yılda bir veya birkaç kez güncellenmesini gerektirir. Türkiye’de uygulanmakta olan asgari ücret sistemi son yıllarda, asgari ücret düzeyinin üstünde gelir elde eden çalışanların ve emeklilerin gelirlerinin de zaman içinde nominal ve/veya reel olarak asgari ücret düzeyine doğru azaldığı, adeta çalışanlar ve emekliler aleyhine işleyen, hatta “kullanılan” bir sisteme dönüşmüştür. Bu çalışmada, son yıllarda aylık gelirleri asgari ücret düzeyine doğru inmekte olan veya altında seyreden iki kesim (akademisyenler ve emekliler) örnek olarak dikkate alınarak bu sorunun boyutları incelenmekte ve çözüm için politika önerileri geliştirilmeye çalışılmaktadır. Çalışmada öncelikle, Türkiye’deki yüksek öğretim sektöründe çok uzun onyıllardır uygulanan düşük maaş politikalarının çeşitli olumsuz sonuçları ele alınmakta ve bu sorunla ilgili bir çözüm önerisi olarak, en kısa sürede, kamu (ve dolayısıyla vakıf) üniversitelerinde, mevcut asgari ücretten daha yüksek bir akademik asgari maaş skalası uygulamasına geçilmesi önerilmektedir. Ülke genelinde ise, asgari ücret sisteminin mevcut işleyiş biçiminin zararlarını minimize etmek amacıyla, mevcut “tek ve genel asgari ücret” uygulaması terk edilerek geniş katılımlı ve şeffaf bir hazırlık sürecinin sonunda tasarlanacak, çalışanların vasıflarına/niteliklerine, becerilerine, deneyimlerine ve/veya yaşlarına göre değişen çoklu bir asgari ücret ve maaş sistemine geçilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Çoklu asgari aylık uygulaması, aslında akademik maaşlar ile emekli maaşlarının çeşitli kriterlere göre asgari aylık düzeylerinin saptanıp güncellenmesini de kapsayan oldukça geniş bir sistem olacağı için, tasarlanıp hayata geçirilmesi uzun vakit alacak, ama uygulamaya koyulması Türkiye’de artık kesinlikle zorunlu hale gelen bir sistemdir.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

İşgücü piyasasında EYT düzenlemesinin etkileri

Değerlendirme Notu / H. Ekrem Cunedioğlu

SGK ve TÜİK'in istihdam verileri arasındaki farkın kapanması, ekonomi tartışmalarında öne çıkan konulardan biri oldu. TÜİK'in anket verilerinin idari kayıtlara yakınsaması aslında olumlu bir gelişme ama yakınsamanın 2023'ün ilk çeyreğinde gözlemlenmeye başlaması acaba burada EYT düzenlemesinin etkisi var mı tartışmasını da beraberinde getiriyor. Bu değerlendirme notunda ilk olarak SGK ve TÜİK'in istihdam verilerindeki farka odaklanıp sonrasında EYT düzenlemesinin işgücü piyasasındaki olası etkilerini tartışmaya çalıştım.

SGK ve TÜİK verileri arasındaki fark

TÜİK'in işgücü istatistikleri için yayımladığı metodolojik açıklama dokümanında, farklı kurumlar tarafından yayımlanan işgücü verileri kullanılırken veriler arasındaki farklılıkların dikkate alınması gerektiği uyarısı var. Aslında TÜİK bu uyarıda, kendisinin yayımladığı verilerin ankete dayalı olması, beyanı esas alması, tanım, kapsam ve referans tarihleri açısından farklılıklar içermesi nedenleriyle idari kayıtlardan farklı sonuç vereceğini hatırlatıyor kullanıcıya.

Peki, işgücü anketi neden var? Çünkü işgücü anketi sadece aylık sıklıkta istihdam, işsizlik, işgücüne katılım gibi temel oranları hesaplamayı değil, istihdamda olanlar ile işsizlere yönelik ayrıntılı bilgi derlemeyi de amaçlıyor.

SGK ve TÜİK'in açıkladığı istihdam sayıları arasında fark olması kaçınılmaz bir durum. Ancak, veriyi kullananlar en azından TÜİK anketlerinden elde edilen kayıtlı istihdam verisiyle SGK'nın kayıtlarındaki istihdamın paralel hareket etmesini beklemekte de haklı. Bu karşılaştırmayı yapmaya çalıştığımızda ise "SGK'nın hangi verisi?" sorusu ortaya çıkıyor. Aziz Çelik, bir sosyal medya paylaşımında SGK ve TÜİK verilerini karşılaştırırken dikkat edilmesi gereken hususları sıraladı. Birincisi, SGK verilerinde, çalışanlar zorunlu sigortalılar, aktif sigortalılar, sosyal güvenlik destek primine (SGDP) tabi sigortalılar (emekli aylığı alıp çalışmaya devam edenler) gibi farklı kategorilerde ele alınıyor. İdari kayıtlar farklı biçimlerde istihdam edilenlerin farklı kategorilerde takibini zorunlu kılıyor.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Yerel yönetim bütçe sonuçları: Finansal yönetimin daha kritik bir mesele haline gelmesi

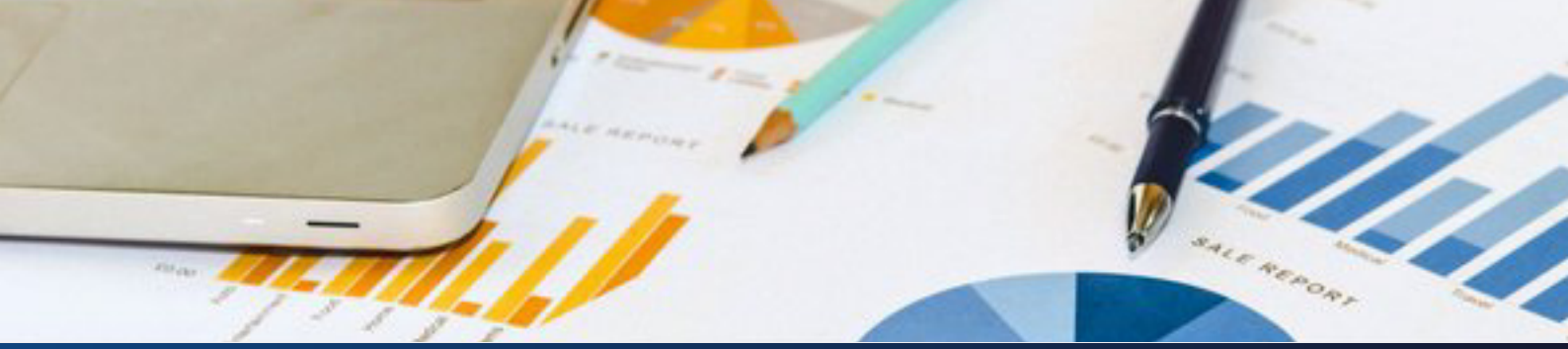
Değerlendirme Notu / H. Hakan Yılmaz

TEPAV yakında yerel yönetimlerin bütçe sonuçlarını, finansal yönetim, yapısal reform alanları ve politika belgeleriyle birlikte yılda iki defa değerlendirmek amacıyla “yerel yönetimler mali izleme bültenini” çıkarmaya başlıyor. İlk kapsamlı raporumuz Ağustos ayının başında yayımlanacak.

Bütçe izleme bültenlerimizde sadece mali analizler yer almayacak, yerel yönetimler için kritik hale gelen yapısal reformları da ele alacağız. Bu ön değerlendirme notunda, geçenlerde açıklanan 2023 yıl sonu ve 2024 yılı ilk çeyrek yerel yönetim bütçe sonuçları ele alınıyor. Notta öne çıkan temel tespitlerimiz ve önerilerimizi özetlersek:

- 2023 yılsonunda yerel yönetimlerin açığı bir önceki yıla göre yüzde 141 seviyesinde artarak 100,6 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir, belediyeler için bu oran yüzde 250’ye, tutar olarak 106 milyar TL’ye çıkmıştır (GSYH’ye oran olarak 0,4).
- 2024 yılın ilk çeyreğinde seçim atmosferinde bütçe açığı hızlanmış ve ilk üç ay sonunda yüzde 454 gibi yüksek bir oranla 67,9 milyar TL’ye, bağlı idareler dahil belediyelerde ise 75,9 milyar TL seviyesine sıçramıştır, dönemsel olarak GSYH’ye oranı yüzde 0,8’ler seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Türkiye’de belediyeler arasında farklılaşma yüksektir. Bütçe açığının yarattığı mali baskı da belediyelere göre farklılaşmaktadır. Özellikle altyapı ihtiyacı yüksek olup finansman kanallarına erişen İstanbul gibi büyükşehir belediyeleri ile öz gelirlerle bağlı olan ilçe ve belde belediyelerinde bütçe açığı daha yüksek seviyelerde çıkmaktadır

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Gelir idaresi tarafından hazırlanan mevzuat önerilerinin mali uyum çerçevesinde değerlendirilmesi-III

Vergilemede meşruiyeti ve adaleti vergi uyumu ile güçlendirmeye yönelik yapısal bir adım

Değerlendirme Notu / H. Hakan Yılmaz

I. Giriş: Önerilen Düzenlemeleri Mali Uyum ve Yapısal Dönüşüm Başlığı Altında Nasıl Anlamaya Çalışmalıyız?

Para politikası tarafında program ve hedefler açısından işler şu anda yolunda giderken gözler maliye politikası tarafına çevrilmiştir. Burada temel performans göstergesi, bütçe açığının uygulanan programda enflasyonla mücadeleyi destekleme bağlamında ne seviyeye düşürüleceğidir.

En son açıklanan TEPAV Para Politikası Değerlendirme Notunda kredi faizlerinin yükselmesi yanında ikinci önemli riskin yüksek bütçe açığı olduğu ifade edilmiştir. Notta, alınan önlemlerin 2024 bütçe açığının GSYH'ye oranını OVP'de öngörülen düzeye (%6,4) yaklaştıracığı ve ek olarak, TBMM'ye sunulması beklenen vergi düzenlemelerinin yasallaşması halinde bütçe açığının bir miktar daha azalacağını altı çizilmekle birlikte bütçe açığının 2024 ve 2025'te alabileceği muhtemel değerlerin makroekonomik istikrarı sağlamak açısından hala yüksek düzeylerde olduğu da vurgulanmıştır.

Her ne kadar OVP'de (2024-26) 2025 yılı bütçe açığının GSYH'ye oranı %3,4 seviyesinde hedeflenmiş olsa da harcama genişlemesi, deprem ve seçim (EYT, bakanlıklarda harcama programlarındaki verimliliği tartışmalı genişlemeler gibi) kaynaklı program maliyetlerinin tam kavranamaması ve geleneksel olarak bu tahminlerin hep iyimser hazırlanmış olması nedeniyle aslında açığın harcama ve vergi tedbirleri alınmadığı durumda %5'ler seviyesinin altına inmeyeceğini bu aşamada söyleyebiliriz. Bu çerçevede bütçe izleme bülteni ve mali değerlendirme notlarımızda açıkça ifade ettiğimiz gibi 2024, 2025 için %5-6'larde gezinen bütçe açıkları çok yüksek olup sürdürülebilir değildir.

Geldiğimiz noktada mali dengede sürdürülebilir bir iyileşme, kamu programlarında etkinlik, adalet ve verimlilik temelinde yapısal nitelikte değişimlere bağlıdır. Dolayısıyla ekonomik programın ancak kamu maliyesi ayağının güçlü bir tasarıma sahip yapısal reformlarla sürdürülebilir olacağını söyleyebiliriz. Bu anlamda da harcama reformuna yönelik değerlendirmeyi yapısal unsurları da içeren ilgili tasarruf paketi detaylı olarak açıklandığında ele alacağız. Bu çalışmada GİB'in hazırladığı öneriler çerçevesinde vergi paketine bakacağız.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Birinci harcama paketi ne getiriyor? Tüm çabalara rağmen bütçe dışına çıkış hızlanıyor mu?

Değerlendirme Notu / H. Hakan Yılmaz

Geçen yılın yıllık işgücü istatistikleri 25 Mart'ta yayımlandı. Temel işgücü istatistikleri istihdamın arttığını, işsizliğin azaldığını, yani işgücü piyasasında işlerin yolunda gittiğini göstermektedir. Diğer taraftan işgücü istatistiklerine yönelik temel eleştiriler işsizlik oranına odaklanmaktadır. 2022'de yüzde 10,4 olan işsizlik oranı 2023'te yüzde 9,4'e gerilemiş ancak emeğin eksik kullanımına yönelik en kapsamlı gösterge olan atıl işgücü oranı aynı dönemde yüzde 21,3'ten yüzde 22,8'e yükselmiştir. Emeğin eksik kullanımı, Türkiye'nin kronik sorunlarından biri. 2023'te resmi işsizlik oranı azalmış olsa da mevcut düzeyiyle ILO'nun aynı yılda dünyadaki ortalama işsizlik oranı tahmini olan yüzde 5,1'in oldukça üzerinde. Hatta Türkiye yine ILO'nun 185 ülke için sunduğu işsizlik oranı tahminlere göre işsizlik oranının en yüksek olduğu 42. ülke konumundadır. İşsizliği daha çok azaltacak politikalar tasarlamak için işgücü piyasasındaki dinamikleri anlamak önem arz etmektedir.

Bu değerlendirme notunun temel amacı, 2023'te işgücü piyasasında yaşanan gelişmeleri detaylı şekilde incelemektir. TÜİK'in bu konudaki bültenlerinde yer verdiği veriler sınırlı olduğundan 2023'te işgücünde neler oldu sorusuna detaylı cevap vermek için mikro verileri beklemek gerekecek. Ancak özet denebilecek kamuya açık veriler bile istihdam ve işgücüne katılım alanlarında çarpıcı gelişmeler yaşandığını göstermektedir.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Türkiye’de iklim mücadelesi: Siyasi partilerin rolü

Politika Notu / Elif Güler

Artan sera gazı emisyonları, küresel sıcaklıkların yükselmesine ve aşırı hava olaylarının artmasına yol açmaktadır. Bu değişiklikler, kentsel alanlar ve canlılar üzerinde ciddi olumsuz etkiler yaratmaktadır. Özellikle kentler, iklim değişikliğinin etkilerini en yoğun şekilde hisseden bölgeler arasında yer almaktadır. Büyükşehirler, nüfus yoğunluğu, yapılaşma ve altyapı yetersizlikleri nedeniyle bu konuda daha kırılgandır. Aşırı sıcaklıklar kentlerde ısı adası etkisi yaratırken sel ve su taşkınları, yetersiz altyapıya sahip şehirlerde ciddi hasarlara ve can kayıplarına yol açabilir.

Kırılgan ve gelişmekte olan ülkeler için büyük ekonomik ve sosyal zorluklar oluşturan çevresel sorunlar, uluslararası ölçekte ele alınmaktadır. 1995 yılından bu yana gerçekleştirilen COP zirveleri, 2015 yılındaki Paris Anlaşması ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, çevre konularının uluslararası boyutta ne kadar yansıma bulduğunu gösteren önemli adımlardır.

Türkiye de çevresel sorunların etkilerini ciddi şekilde hisseden ülkelerden biridir. Ülkemiz için yaşamsal öneme sahip tarım, su kaynakları, enerji ve turizm gibi sektörler çevresel olumsuzluklardan doğrudan etkilenmektedir. Bu nedenle, Türkiye’nin iklim değişikliğiyle mücadelede etkin politikalar geliştirmesi ve uygulaması hayati öneme sahiptir. Gerek uluslararası gerekse ulusal bağlamda önemli bir konumda olan iklim değişikliğiyle mücadele konusunun siyasi partilerin ve yerel yönetimlerin de öncelikleri arasında yer aldığı ya da alması gerektiği düşünülebilir. Bu politika notu aracılığıyla, Türkiye’deki siyasi partilerin iklim değişikliğiyle mücadele konusundaki girişimlerini ve politikalarını değerlendirmek amaçlanmıştır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Türkiye’deki siyasi partilerin çevre ve iklim değişikliğiyle ilgili görüşleri, partilerin 2023 Milletvekiliği Genel Seçimi ve 2024 Mahalli İdareler Seçimi için hazırladıkları seçim beyannameleri incelenerek değerlendirilmiştir. İkinci bölüm dünya örneklerine ayrılmış ve Almanya, ABD ve Kanada’dan örnekler incelenmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde ise örnekler arasındaki benzerlikler ve farklılıklar tartışılmış, geleceğin çevre ve iklim değişikliği politikaları için öneriler sunulması hedeflenmiştir.

Siyasi söylemler, bu mücadelenin nasıl şekillendiğini ve hangi politikaların benimsendiğini göstermektedir.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Şeffaflık tüm endeksler için iyidir

Değerlendirme Notu / H. Ekrem Cunedioğlu

TÜİK'in TÜFE bültenini yayımladığı günlerde sosyal ve geleneksel medyada enflasyona odaklanan hızlı bir tartışma başlıyor. Tartışmalara zemin teşkil eden görseller ise genel olarak TÜFE enflasyonunu alternatif fiyat endekslerinin enflasyonu ile karşılaştırıyor. Evet, özellikle Nisan 2022 ve sonrasında TÜFE enflasyonunun açıklaması pek de mümkün olmayan şekilde uzun bir dönem düşük açıklandığı konusunda artık bir uzlaşma var ama TÜFE'ye alternatif olan göstergeler ne kadar masum? Peki, alternatif endekslerin enflasyonu ile TÜFE enflasyonunu doğrudan karşılaştırmak doğru mu? Bu endekslerin arasında sonuçları ya da sonuçların doğru yorumlanma şeklini etkileyen birçok önemli farklılık var. Bu yazıda bu farklılıkların bir kısmına değinmek istedim.

Fiyat endekslerinin iki kutbu: TÜİK ve ENAG

Enflasyon tartışmalarında adeta iki kutup var. Bir kutup neredeyse her ay en yüksek enflasyonu açıklayan ENAG, diğer kutup ise TÜİK. Her ay bu iki kurumun tüketici fiyat endekslerinden ve İTO'nun Ücretliler Geçinme Endeksi'nden hesaplanan aylık enflasyonu karşılaştırmak bir norm haline geldi. Aylık enflasyon kıyaslamaları bile oldukça yüksek farklar sunuyor ama daha uzun vadeli, örneğin 2 yıllık birikimli enflasyonları karşılaştırdığınızda işin rengi değişiyor. Şekil 1'de gıda, giyim ve ev eşyası grupları için KKTC İstatistik Kurumu, TÜİK, İTO ve ENAG'ın açıkladığı enflasyon verilerinden hesaplanmış 2 yıllık birikimli enflasyonun karşılaştırması var. Bu şekilde tanımlanmış enflasyon açısından ENAG en yakın rakibine gıdada 226,2, giyimde 363, ev eşyasında ise 496,6 puan fark atmış. Örneğin iki yıl önce 1000 TL'ye aldığınız ortalama bir ev eşyasının bu seneki fiyatının ENAG 8473 TL, İTO 3507 TL, TÜİK ise 2458 TL olduğunu söylüyor. Bu fiyat değişimlerine bakınca, en az TÜİK kadar ENAG'ın da şeffaflığa davet edilmesi gerektiğini düşünmeden edemiyor insan.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Kentlerin soğutulmasında imkan alanları: Ankara'nın kayıp dereleri

Politika Notu / Sercan Sevgili

Mayıs 2024 ayının sonunda yayımlanan aşırı sıcaklık kaynaklı ısı ve su stresi çalışmaları olan Climate Rights International-CRI (İklim Hakları Girişimi) "Serinleyemiyorum: İklim Değişikliği Çerçevesinde Aşırı Sıcak ve İnsan Hakları" raporu ile sıcaklıklardan korunmanın bir insan hakkı olduğunu vurgulamaktadır. Kentler, iklim değişikliğini hem etkilemekte hem de etkilenmektedir. İnsani iklim alanının giderek azaldığı dünyada, kentlerin yapısal reformlarını şimdiden düşünüp geliştirmesi ve geleceğe hazırlıklı hale gelmesi gerekmektedir. Kentlerin yapısal düzenleri günümüzde bile ısı adası sonucunda kentte yaşayan insanların sağlıklarını etkilemektedir. Kentlerin beton yüzeyleri ve yeşil alanların az veya dağılımında yaşanan eşitsizliklerden ötürü kent içerisinde hissedilen sıcaklıklar daha fazla olmaktadır. Bu durum kent içerisinde farklı sıcaklık bölgeleri ve bunlara maruz kalan insanları oluşturmaktadır. Kentlerin sıcaklık bölgelerinin azaltılması ise kentlerdeki mavi ve yeşil alanlarla sağlanmaktadır. Yeşil ve mavi alanlar, gölge sağlama ve buharlaşma yoluyla soğutma hizmetleri sunarak kentlerdeki ısıyı azaltır. Ancak, bu yeşil ve mavi soğutmanın eşitsiz dağılımı çevresel adaletsizliklere yol açmaktadır. Kentlerde bu soğumayı sağlayan ve çevresel adaletsizlikleri ortadan kaldıran en önemli kent unsurlarından biri ise kent içerisindeki akarsu sistemleridir. Akarsu sistemleri sağladıkları mavi alanlara ek olarak ekosistemi ile beraber kentlere yeşil alanlar da sunmaktadır. Akarsu ekosistemlerinin kentler ile entegre olmadığı durumlarda kentlerin iklim dirençliliği azalmaktadır. Akarsu ile kentlerin mekânsal olarak ayrıştığı kentlerde aktif yeni politikalara günümüzdeki iklim koşullarında oldukça ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle, bu yazıda akarsu sistemleri ile entegre olmayan bir kent olan Ankara'nın geçmişinde alınan kararların kentin bugünü ve yarını nasıl etkileyeceği tartışılarak akarsu sistemlerinin kentler için önemi, kentlerde insan hakkı olan aşırı sıcaktan korunmanın yolları ve belediyeler ile merkezi hükümetin aktif yeni politikalarının neler olabileceği aktarılacaktır.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Yeni sanayi politikası ve Türkiye’deki uygulama

Değerlendirme Notu / Bozkurt Aran

Kısa bir süre öncesine kadar ana akım politika yapıcıları ve uygulayıcıları, kısacası küresel anlamda başat oyuncular tarafından “çöplüğe” atılan “sanayi politikası” anlayışının, ekonomik faaliyetlerin yapısını değiştirmeye yönelik devlet eylemleri şeklinde geri dönüş yaptığı gözleniyordu. Sanayi politikası, siyasi otorite tarafından kaynakların yine aynı otorite tarafından belirlenen sanayi dallarında yerli firmalara, endüstrilere tahsis edilmesini içeriyor. Bu uygulama ile kaynakların en verimli şekilde kullanılmasında oluşabilen piyasa hatalarının (market failure) giderilerek hayati sektörlerde ulusal üretimin teşvik edilmesi amaçlamaktadır.

Dikkate alınması gereken husus, “kurallı ticaret” düzenin 75 yıldır savunuculuğunu yapan egemen güçlerin bu yeni arayışta başı çekmesidir. Çin tarafından yaygın şekilde uygulanan ve sağladığı ekonomik başarının anahtarı olarak kabul edilen “sanayi politikası”, kısa bir süre zarfında başta ABD ve AB olmak üzere gelişmiş sanayi ülkeleri tarafından da benimsenmiştir. Gelişmiş sanayi ülkelerinin rakipsiz “başat güç” olma özelliği, Çin’in meydan okuması ile tehdit edilmeye başlanmıştı. Bu algı, uluslararası ekosistemin görülen dönüşümünün ana amili olarak ortaya çıkmıştı.

Diğer taraftan küresel ısınmanın artık ertelenemez ve göz ardı edilemez boyuta gelmesi, “yeşil dönüşümü” gerekli kılmıştır. Böylece başat güçler arasında yeşil enerjiye geçiş ve hızlanan jeopolitik rekabete ilave olarak yapay zekâ alanında ön almak üzere başlayan teknolojik yarış amansız bir rekabet ortamı yaratmıştı. Bu ortam, siyasi otoritenin doğrudan ekonomik faaliyetlere müdahalesini içeren sanayi politikası uygulamalarını küresel anlamda yaygınlaştırmıştı.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Kuruluşunun 75. yılında Türkiye - NATO ilişkileri

Değerlendirme Notu / Ece Berfin Ergezer

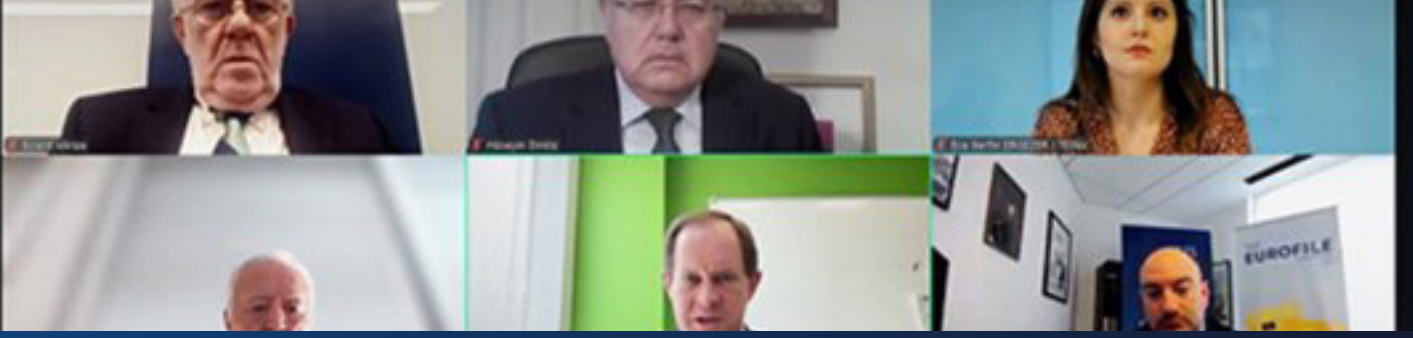
Bu yıl 9-11 Temmuz tarihlerinde Washington'da düzenlenen NATO Zirvesi, aynı zamanda birliğin kuruluşunun 75. yıldönümünde gerçekleşti. NATO'nun 2022 Madrid Zirvesinde kabul ettiği Stratejik Konseptte ana tehdit unsurları olarak vurguladığı Rusya, terörle mücadele ve fırsat ve sına olarak gördüğü Çin ile ilişkiler, zirvenin ana başlıklarını oluşturdu.

Değişen küresel konjonktür ve parametrelerle beraber şiddetini artıran Rusya-Ukrayna Savaşı, Ukrayna'ya sağlanan yardımlar ve Ukrayna'nın olası NATO üyeliği, 7 Ekim 2023'ten beri devam eden İsrail-Filistin çatışması ve Orta Doğu'da artan tansiyon ile ABD-Çin rekabetiyle dikkatleri üzerine çeken Hint Pasifik Bölgesi de tartışılan konular arasında yer aldı.

Ukrayna'nın olası üyeliğiyle ilgili ABD ve Avrupa içinde farklı görüşler mevcut. Washington Anlaşması'nın 5. Maddesi, yani "bir müttefike yönelen saldırının, tüm müttefiklere yapılmış sayılacağını" belirten madde sebebiyle, hali hazırda Rusya ile savaş halinde olan bir ülkeyi birliğe almanın kolay olmadığı, görüş farklılıklarının temelini oluşturuyor.

Çin ile ilişkileri fırsat ve sına olarak değerlendiren NATO, bir yandan devam eden stratejik rekabet, Çin'in Asya-Pasifik'te uyguladığı zorlayıcı politikalar ve "Küresel Güney"in yükselişi bağlamında Güney Kore, Japonya, Yeni Zelanda ve Avustralya ile Asya Pasifik'teki ortaklıklarını artırırken diğer yandan pandemi, afetler ve iklim krizi gibi küresel konularda angajman yoluyla iş birliğini artırma ve riskleri azaltma stratejisini uygulamaya devam edecekmiş gibi görünüyor.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

NATO Zirvesi ve Türkiye-ABD ilişkileri mercek altına alındı

NATO Zirvesi ve Türkiye-ABD ilişkilerinin derinlemesine incelendiği webinar, 16 Temmuz'da CSIS ve TEPAV'ın iş birliğiyle gerçekleştirildi. Diplomasi ve güvenlik alanında önde gelen isimlerin katıldığı etkinlikte, NATO'nun güncel meseleleri ve Türkiye-ABD ilişkilerinin geleceği ele alındı.

CSIS ve TEPAV ortaklığında 16 Temmuz'da düzenlenen "NATO Zirvesi ve Türkiye-ABD ilişkileri" konulu webinar, diplomasi ve güvenlik alanında önemli isimleri bir araya getirdi. Etkinliğe büyükelçilikler, bakanlıklar, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu, GİZ Türkiye Ofisi, GMF, Konrad Adenauer Stiftung Derneği, EBRD, UN-OCHA Türkiye BM İnsani Yardım Koordinasyon Ofisi, ILO Türkiye, akademisyenler ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı gibi önemli kurumlar katıldı.

Moderatörlüğünü CSIS Kurucu Direktörü ve Türkiye Projesi Kıdemli Uzmanı Dr. Bülent Alırıza'nın üstlendiği panelde CSIS Avrupa, Rusya ve Avrasya Programı ve Stuart Merkezi Direktörü Max Bergmann, RAND Corporation Uluslararası Güvenlik ve Savunma Politikası Programı Direktörü Samuel J. Brannen, Dış Politika Enstitüsü (FPI) Başkanı ve eski NATO Genel Sekreter Yardımcısı Büyükelçi (E) Hüseyin Diriöz, ABD'nin eski Türkiye Büyükelçisi Francis Joseph Ricciardone Jr. ve Türkiye'nin eski Washington Büyükelçisi Faruk Loğoğlu konuşmacı olarak yer aldılar.

Toplantıda, NATO'nun güncel meseleleri, Türkiye-ABD ilişkilerinin durumu ve geleceği, Avrupa ve Avrasya'daki güvenlik dinamikleri gibi önemli konular masaya yatırıldı. Panelistler, NATO'nun değişen dünya düzenindeki rolünü ve Türkiye'nin bu rol içindeki yerini değerlendirdi.

[Haberin devamı için buraya tıklayın.](#)

TEPAV T20 Brezilya ara dönem toplantısında yer aldı

G20 ülkelerinin düşünce kuruluşları ve akademik kurumlarının katıldığı T20 (Think 20) ara dönem değerlendirme toplantısı Brezilya’da yapıldı. T20 Uluslararası Danışma Konseyi üyesi olan ve Görev Gücünde yer alan TEPAV toplantıya katılarak hazırlanan Bildirgeye de katkı sağladı.

Brezilya’nın dönem başkanı olduğu G20 kapsamında düşünce kuruluşlarının oluşturduğu T20 (Think20) alt kırılım grubunun (Engagement Group) ara dönem değerlendirme toplantısı Brezilya’nın Rio de Janeiro kentinde tamamlandı. TEPAV’ın da katıldığı üç gün süren toplantılarda, G20 Brezilya dönemi öncelikleri kapsamında yer alan tüm konular T20 Brezilya’nın Görev Güçleri (Task Force) temsilcileri ve Brezilya’lı politika yapımcıları tarafından ele alındı.

G20 üyesi ülkelerin yetkililerine yönelik tavsiyeleri içeren T20 Bildirgesi Brezilya’nın G20 Sous-Sherpa’sı Büyükelçi Felipe Hees’e takdim edildi.

Çok sayıda politika notu hazırlandı

T20 Brezilya kapsamında, G20 ülkelerinin Bakanlıklarına ve resmi Çalışma Gruplarına öneri olarak hazırlanan toplam 375 Politika Notu, G20 ve diğer ülkelerinin önde gelen düşünce ve araştırma kurumlarının ortak araştırma ve katkılarıyla toplantı öncesi tamamlandı

Çok sayıda politika notundan derlenen ve 10 temel tema altında bir araya getirilen öneriler şöyle...

1. — Çok taraflı iş birliğinin güçlendirilmesi ve Açlık ve Yoksulluğa Karşı Küresel İttifak’ın kabulü,
2. — Fosil yakıtların azaltılması için mali politikaların geliştirilmesi ve iklim adaletinin sağlanması,
3. — Erişilebilir iklim ve sürdürülebilir kalkınma finansmandan yararlanılabilmesi,
4. — İklim adaptasyonu ve biyoekonomiden yararlanma önlemleri dahil ulusal dönüşüm planları için kapasite gelişimi, teknoloji transferi ve finansmanının temini,
5. — Borç sorununun çözümü ve Uluslararası Para Fonu (IMF) reformunun gerçekleştirilebilmesi,
6. — Veri20 adıyla küresel veri yönetimi alanında iş birliğinin artırılması,
7. — İnsan odaklı yapay zeka (AI) için ortak bir çerçevenin tesisi,
8. — Küresel ticaret, hizmetler ve yatırımlar konusunda Dünya Ticaret Örgütü’nün reformu ve güçlendirilmesi,
9. — Sağlık hizmetlerine erişimdeki eşitsizliğin ele alınması ve gelişme yolunda ülkelerin aşı, ilaç ve sağlık ürünleri tedarikinde küresel iş birliğinin geliştirilmesi,
10. — Toplumsal cinsiyet, ırk ve etnisite konularında G20 taahhütlerinin eyleme dönüştürülmesi.

[Haberin devamı için buraya tıklayın.](#)

TEPAV Temmuz 2024 Para Politikası Değerlendirme Notu yayımlandı

TEPAV tarafından yayımlanan son Para Politikası Değerlendirme Notu'nda, Merkez Bankası'nın politika faizine yönelik yorum tekelinin önemine, enflasyon verileri arasındaki güven sorununa, faiz koridorundaki olası değişikliklere ve kredi kısıtlarının gözden geçirilmesine dair önemli analizler sunuluyor.

TEPAV Makroekonomi Çalışma Grubu'nun hazırladığı Para Politikası Değerlendirme Notu'nun on birincisi yayımlandı. Notta, Türkiye'nin para politikası ve ekonomik durumu hakkında önemli analiz ve değerlendirmeler yer alıyor.

Temmuz 2024 Para Politikası Değerlendirme Notu'nda öne çıkan başlıklar şöyle...

Politika faizinde yorum tekeli

Politika faizi hakkında sadece Merkez Bankası'nın yorum yapmasının önemine dikkat çekilen notta, Merkez Bankası dışındaki açıklamaların para politikasının etkisini azaltabileceği ve risk primini olumsuz yönde etkileyebileceği vurgulandı.

Enflasyon verileri arasındaki farklar: Güven sorunu devam ediyor

Notta, çeşitli kurumların hesapladığı enflasyon değerleri arasındaki farkların azalmasına rağmen hala yüksek olduğu belirtilerek özellikle 2022 yılında TÜİK'in açıkladığı enflasyon değerlerinin diğer kurumlardan farklılaşmasının kamuoyuna tatmin edici bir şekilde açıklanmamış olması eleştirildi. Ayrıca söz konusu durumun faiz kararı üzerindeki etkileri de değerlendirildi.

Faiz koridorunda değişiklik

Politika faizinde değişiklik önerilmezken, döviz alımları nedeniyle sistemdeki likidite fazlasının kalıcı olacağı öngörülüyorsa faiz koridorunda teknik bir değişikliğe ihtiyaç olabileceğini belirten TEPAV Makroekonomi Çalışma Grubu, bu çerçevede, faiz koridorunun alt sınırının 2 puan artırılarak yüzde 49'a yükseltilmesi önerisinde bulundu.

Kredi kısıtları gözden geçirilmeli

Reel sektörün finansmana erişim sorunlarının azaltılmasına yönelik öneriler sunulan notta bu kapsamda Türk lirası cinsinden ticari kredi kısıtlarının kademeli olarak kaldırılması gerektiğine dikkat çekildi.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

Perakende güveni haziran ayında iyileşme kaydetti

TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE), haziran ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre 2,5 puanlık, bir önceki aya göre ise 3,9 puanlık artışla -8,0 puan değerini alarak haziran ayında da negatif seyrini korudu. TEPE anketine katılan perakendecilerden geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumunun kötüleştiğini belirtenlerin oranı Haziran 2024'te yüzde 62,1'den yüzde 58,8'e gerilerken önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı ise yüzde 35,3'ten yüzde 38'e yükseldi.

TEPAV Perakende Güven Endeksi'nin (TEPE) 174. sayısı yayımlandı. Buna göre TEPE, haziran ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre 2,5 puanlık, bir önceki aya göre ise 3,9 puanlık artışla -8,0 puan değerini alarak perakende güveni haziran ayında da negatif seyrini korudu.

TEPE anketine katılan perakendecilerden geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumunun kötüleştiğini belirtenlerin oranı Haziran 2024'te yüzde 62,1'den yüzde 58,8'e gerilerken önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı ise yüzde 35,3'ten yüzde 38'e yükseldi. Ayrıca, önümüzdeki 3 ayda satış fiyatında artış bekleyenlerin oranı yüzde 66,7 oldu.

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler iyimser

İşlerin (geçen yılın aynı dönemine göre) durumuna yönelik değerlendirmeler, Haziran 2024'te -29,5 puan değerini alarak Mayıs 2024'e göre 2,6 puan artarken Haziran 2023'e göre 29,6 puan arttı. Haziran 2024'te TEPE anketi katılımcılarının yüzde 24,5'i geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 51,3 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 24,2 oldu.

En fazla artış “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektöründe oldu

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Haziran 2024'te, geçen yılın aynı dönemine göre “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri”, “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar”, “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” ve “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)” sektörlerindeki değişim ortalamanın üzerinde gerçekleşirken “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar”, “motorlu taşıtlar” ve “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektörleri ise ortalamanın altında değer aldı.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

TEPAV Gıda Fiyat Endeksi Haziran 2024 verileri açıklandı

TEPAV'ın açıkladığı Gıda Fiyat Endeksi (TEGE) verilerine göre, 1-30 Haziran 2024 döneminde aylık gıda enflasyonu %1,72 oldu. Kurban Bayramı nedeniyle baklava ve kağıtlı şeker fiyatları düşerken, patates ve bazı yumru bitkiler haricindeki sebzeler ile tavuk eti ve yumurtada da fiyat düşüşleri görüldü. Taze meyveler, çarliston biber, salatalık ve kabuklu yemişlerde ise yüksek fiyat artışları kaydedildi.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) tarafından açıklanan Gıda Fiyat Endeksi (TEGE) verilerine göre, 1-30 Haziran 2024 döneminde aylık gıda enflasyon oranı %1,72 olarak hesaplandı. Kurban Bayramı nedeniyle haziran ayında fiyatı en çok düşen ürünlerde baklava ve kağıtlı şeker bulunurken patates ve bazı yumru bitkiler haricindeki sebzeler ile tavuk eti ve yumurtada da fiyat düşüşleri gerçekleşti. Taze meyveler, çarliston biber, salatalık gibi sebzeler ile kabuklu yemişlerde ise bir önceki aya göre yüksek fiyat artışları gözlemlendi.

TEGE ile on aylık birikimli gıda enflasyonunu %52,02 hesaplanırken ÜGE-Gıda (İTO) ile %51,24, Türk-İş mutfak enflasyonu ile %55,57 ölçüldü.

1-30 Haziran 2024 dönemi için 1 Temmuz 2024 tarihi itibarıyla diğer kuruluşlar tarafından hesaplanan gıda enflasyonu ÜGE-Gıda (İTO) ile %2,66, Türk-İş ile %0,05 düzeyinde gerçekleşti. TÜİK, CEFIS ve ENAG tarafından ise henüz veri açıklanmadı.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

Son 100 yılın en sıcak yazı

Burcu Aydın Özüdoğru

[Buraya Tıklayın](#)

Kemer Sıkma Politikaları

Burcu Aydın Özüdoğru

[Buraya Tıklayın](#)

İşsizlik oranı düştü, peki ya refah?

Burcu Aydın Özüdoğru

[Buraya Tıklayın](#)

Enflasyonla mücadele esas şimdi başlıyor

Burcu Aydın Özüdoğru

[Buraya Tıklayın](#)

Maliye politikası daha çok devreye girmeli

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Hangi politika faizi?

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Seyreltme (sulandırma) ve 12.500 TL maaş

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Zamana bağlı eksik istihdam giderek artıyor

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

TCMB'nin önündeki iki zorluk

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Enflasyon beklenenden oldukça düşük çıktı: %1,64

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Önümüzdeki maça bakmak zorunda kalmak

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Ekonomi programı ne zamana kadar sürdürülür?

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Ekonomik güvenlik için NATO bize yeter mi?

Güven Sak

[Buraya Tıklayın](#)

2026'da yapay zekâ bizi sollar mı?

Güven Sak

[Buraya Tıklayın](#)

Ve o sırada dünyada...

Güven Sak

[Buraya Tıklayın](#)